

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 635.67:631.5:631.674.6

ПРОДУКТИВНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗА ВИКОРИСТАННЯ РІСТ-СТИМУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ

Драбик Л.О., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Семенко Л.О., канд. с.-г. наук, с. н. с.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Одним із головних фізичних факторів, що впливає на продуктивність пшениці озимої є природня родючість ґрунту, кліматичні умови і дотримання всіх елементів технології вирощування. Біологічний потенціал озимої пшениці оптимально реалізується залежно від того, наскільки задовольняються її потреби, перед усім в елементах живлення. Продуктивність пшениці в головну міру залежить від рівня ґрунтової родючості. Інтенсивна технологія передбачає внесення азотних та спеціальних добрив. Врожайність цієї сільськогосподарської культури залежить від добрив. За оцінкою американських учених частка добрив у підвищенні врожайності сільськогосподарських культур становить 41%. Французькі сільгоспвиробники 50-70% приросту врожаю отримують за рахунок мінеральних добрив. Виробництво зерна є головним важелем у впливі на аграрну економіку.

Продуктивність озимої пшениці залежить від багатьох факторів, а саме, від ґрунтового живлення, яке зумовлене природною родючістю ґрунту та внесенням органічних та мінеральних добрив.

Азотні добрива займають особливе місце як за ефективністю, так і за динамічністю їх застосування. Тому потрібно розробляти методи, що спрямовані на доцільне використання з урахуванням запасів мінерального азоту в ґрунті та вмісту його в рослинах. За даними ФАО, приріст врожаю зерна від застосування 1 кг азоту мінеральних добрив становить 20,3-24,3 кг. Забезпечення цим елементом прямо пропорційна вмісту білка та клітковини в зерні. Азот є головною складовою частиною всіх амінокислот, білків, нуклеїнових кислот, хлорофілу, а також ліпідів та ферментів. Проте його надлишок призводить до вилягання та зменшує врожайність.

Разом із внесенням добрив у ґрунт останнім часом добре зарекомендували позакореневі підживлення. Позакореневі підживлення доступні організаційно та вигідні з економічного погляду, оскільки їх проводять невеликими дозами. Позакореневе підживлення озимої пшениці сечовиною покращує кількість і якість клейковини, ніж збільшує її врожайність.

У першій половині вегетації рослина дуже чутлива до нестачі фосфору. Достатнє фосфорне живлення в період весняного кушення позитивно впливає на розвиток кореневої системи, підвищує енергію кушення, збільшує синтез вуглеводів в листках і вузлах кушення та покращує поглинання азоту. Якщо пшениці змусити в ранньому віці розвиватись без фосфору, а далі насичувати ним, то це призведе до зниження вмісту білка та недобору зерна. В Лісостепу, і особливо в Степу в умовах недостатнього зволоження, ефективність фосфорних

добрив висока, оскільки чорноземи звичайні, південні й передусім карбонатні ґрунти мають низький вміст рухомих його сполук. За таких умов поліпшення фосфорного живлення сприяє розвитку кореневої системи, добрій перезимівлі, що в подальшому зумовлює отримання вищого врожаю.орма фосфору на чорноземних ґрунтах коливається від 60 до 100 кг/га, 80-90% яких вносять в основне удобрення та 10 кг/га при посіві.

У зв'язку із хибною думкою про те, що ґрунти перенасичені калієм зменшилось його внесення. Це обумовлює істотні зміни в родючості ґрунту. Тривалий позитивний баланс калію в агроценозі призводить до значного накопичення обмінної і не обмінної форм елементу в верхньому (0-20) см шарі ґрунту. При нестачі калію порушується вуглеводний і білковий обмін, а також сповільнюється синтез високомолекулярних сполук. Ознакою нестачі калію для рослин є опіки країв листової пластинки. При нестачі калію посіви пшениці озимої полягають, зерно не дозріває і формується щуплим. Завдяки посиленому внесенні калію спостерігається збільшення частки клейковинних білків – гліадину та глютеніну, що покращує хлібопекарські властивості.

Висновки. Застосування добрив - головний фактор отримання високих і стабільних врожаїв сільськогосподарських культур високої якості, оптимізації показників родючості ґрунтів. При цьому для максимального зниження їх непродуктивних витрат і підвищення ефективності використання природно-економічних ресурсів необхідно ретельно контролювати ступінь відповідності продуктивності вирощуваних культур застосованим дозам добрив і родючості ґрунтів.